

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2 Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Zadnja seja okrnjene Narodne skupščine

Vladna večina je tudi danes kar na brzo roko sprejela celo vrsto predlogov in zakonov. — Popoldne se poslanci razidejo na počitnice. Zemljoradniki se pritožujejo, da so bili ogoljufani

— Beograd, 14. avgusta. Kar se je v javnosti vse do zadnjega smatralo za nemogoče, to se je zgodilo. Koroševa vlada in njena večina v okrnjeni Narodni skupščini sta sinoči pozno zvečer ratificirali nettunske konvencije ob navzočnosti 158 poslancev, razen klerikalcev, izključno Srbi, bancev, ker so se celo radikalni in demokratski, izvoljeni v prečasnih krajih, skoro vsi odtegnili glasovanju, ki ga zlasti zapadne pokrajine smatrajo za izdajstvo svojih življenjskih interesov. Manjkala sta tudi oba hrvatska ministra dr. Angelino vič in Barič. S to ratifikacijo je navedla Koroševa vlada krono svoji pogubni politiki in bo morala zato nositi tudi vse posledice.

Na včerajšnji popoldanski seji, ki je pričela ob pol 6., je vladna večina najprej sprejela še nekatere nujne predloge zemljoradnikov in par od vlade predloženih zakonov, nakar je ob 8. zvečer začela razpravo o nettunskih konvencijah. Razpravo je otvoril zastopnik zunanega ministra dr. Šumenković z daljšim ekspozicijem, ki je kulminiral v dokazovanju, da nettunske konvencije niso nič novega in zato ne prinašajo nikakih novih bremen ali škodljivih posledic za državo, marveč izvirajo vse obveznosti že iz prej sklenjenih pogodb. V debati sta zemljoradnika Joca Jovanović in dr. Tupanjanin ostro kritizirala postopanje vlade in zahtevala pojasnila, zakaj vlada baš sedaj ratificira konvencije, ko v Narodni skupščini ni zastopnikov onih krajev, ki so na tem najbolj zainteresirani in po konvencijah najbolj prizadeti. N. to vprašanje je ostal dr. Šumenković odgovor dolžan. Pred glasovanjem so zemljoradniki v znak protesta zapustili Narodno skupščino, nakar je vladna večina ob 11. zvečer s 158 glasovi net-

tunske konvencije ratificirala in jih s tem uzakonila. Seja je bila nato zaključena.

Današnja seja

— Beograd, 14. avgusta. Seja Narodne skupščine, ki je bila napovedana za 10. dopoldne, se je pričela z veliko zamudo. Vladni poslanci so se namreč močno zakasneli, ker je včerajšnja seja trajala pozno v noč, še dlje pa proslava sprejetja nettunske konvencije ob navzočnosti 158 seja pričela šele ob 11. dopoldne, čeprav je to zadnja seja v sedanjem zasedanju, ker bo danes Narodna skupščina odgojena in poslana na počitnice.

Po prečitani zapisnika je posl. Voja Lazić protestiral, da izjave zemljoradnikov proti nettunskim konvencijam niso dobesedno zabeležene v zapisniku. Razen tega je posl. Lazić napadel tudi vladno, ker pošilja parlament na počitnice, ne da bi sprejel zakon o razdolžitvi seljakov, čeprav je vlada sama priznala njegovo nujnost. Povdarjal je, da vlada ne delati za rešitev narodnih potreb, in da ni mogoče ničesar pričakovati od vlade, ki sprejema v odsotnosti vseh hrvatskih poslancev nettunske konvencije, ki se tičejo v prvi vrsti hrvatskih krajev.

Zatem je prišel na razpravo nujni predlog zemljoradnika dr. Tupanjanina o likvidaciji begluskih odnosov v Bosni in Hercegovini. Pred tem je bil predložen Narodni skupščini predlog zakona o odvetnikih, ki je bil včeraj sprejet v zakonodajnem odboru.

Sledila je razprava o nujnem predlogu poslancev Tupanjanina glede likvidacije agrarnih odnosov v Bosni in Hercegovini. Poslanec Tupanjanin poziva v svojem predlogu vlado, naj v roku dveh dni predloži Narodni skupščini načrt zakona, ki ga

naj Narodna skupščina reši takoj, na vsak način pa pred odhodom na počitnice. V svojem govoru je Tupanjanin napadal vladno radi njene politike favoriziranja begov ter zatrjeval, da obstoja v tem pogledu tajni pakt med muslimani in radikali. Radi tega očitka je prišlo med zemljoradniki in muslimani do ostrega prerkanja. V imenu vlade je minister socialne politike Barič, ki je imel danes »dežurno« službo v Narodni skupščini, pristal na nujnost, nakar je bil Tupanjaninov predlog soglasno sprejet.

Tudi naslednji nujni predlog zemljoradnikov glede podpore bihaškemu oblasnemu odboru v znesku 2 milijona dinarjev je bil sprejet.

Ravnatoko je vladna večina na hitro roko sprejela predlog demokratov glede rešitve invalidskega vprašanja, v kolikor se tiče člena 108 invalidskega zakona.

Sele okrog polnočja je prišla Narodna skupščina končno na dnevni red, in je po kratkem ekspozicijem ministra pravde in zastopnika ministra zunanje politike ratificirala pravne in konzularne konvencije s poljsko in trgovinsko pogodbo z Grčijo.

Na dnevnem redu je samo še sklepanje o izročitvi obeh osumljenih sokrivcev Puniše Račića, radikala Toma Popovića in demokrata Jovanovića-Lume, nakar bo zasedanje Narodne skupščine zaključeno in skupščina odgojena za nedoločen čas.

Beograd, 14. avgusta. Med zemljoradniškimi poslanci vlada veliki ogorčenje proti vladi, kateri očitajo, da se ni držala sklenjenega kompromisa. Vladna večina je sicer res priznala nujnost vsem od zemljoradnikov vloženim predlogom, a ker odide Narodna skupščina na počitnice že danes, postanejo vsi ti predlogi iluzorni in so odgojeni najmanj do jeseni. Zemljoradniki se zato ogorčeno pritožujejo, da so bili grdo izigrani.

Vodstvo KDK

Prihodnji četrtek bo seja vodstva v Ljubljani

Zagreb, 14. avgusta. Na današnji seji poslovnega odbora KDK, ki je trajala od 11. do 13. je bilo sklenjeno, da se poslovni odbor odslej naziva »Vodstvo KDK«. Nadalje je bila sprejeta na znanje izvolitev dr. Mačka za predsednika kluba HSS, s čimer je dr. Maček stopil obenem na mesto Stjepana Radića kot predsednik KDK poleg Svetozarja Pribičevića.

Končno je bilo sklenjeno, da se vrše v sredo, dne 22. avgusta po vsej državi zadušnice za Stjepana Radića, dne 23. avgusta pa se bo vršila seja vodstva KDK v Ljubljani. Dne 26. t. m. se bodo vršila komemorativna zborovanja organizacij KDK po vsej državi.

Netočno reproducirane Pribičevićeve izjave

Zagreb, 14. avgusta. »Neue Freie Presse« je objavila intervju s Svetozarjem Pribičevićem, v katerem pa je njegove izjave glede bodoče ureditve države tako netočno reproducirala. Seveda so jih začeli sedaj beograjski hegemonisti eksloatirati proti Pribičeviću. (Razume se, da ne sme zaostajati tudi Korošev »Slovenec«, ki danes na dolgo in široko piše o Pribičevićevi dvoletnosti in »spreobrnjenju« Op. ured.) Pribičević je danes izjavil novinarjem, da je »Freie Presse« netočno reproducirala njegove izjave ter da je o tem brzojavno obvestil redakcijo in zahteval primeren popravek.

Gramofonske plošče z Radićevim pogrebu

— Zagreb, 14. avgusta. Zagrebška gramofonska firma »Edison Bell« je posnela povodom pogreba Stjepana Radića govore Svetozarja Pribičevića, dr. Mačka in dr. Trumbića, nadalje sviranje godb, zlasti tudi ciganske godbo, nadalje sokolsko fanfaro in zvonenje v zagrebški katedrali. Plošče bodo v kratkem izgotovljene.

Močno bruhanje Vezuva

— Milan, 14. avgusta. Vezuv je začel zopet bruhati. Včeraj je nastala nova odprtina, iz katere bruhalo ogromne množine lave. Lava je zalila že dve tretjini dolmine in se z veliko naglico pomika dalje. Iz ognjenika se dviga orjaški stebel dima, ki pokriva vsa okolica. Človeških žrtev doslej ni bilo, ker izbruh ni prišel nepričakovano.

Kaj pravi vlada o Radićevem pogrebu

Zanimiv komunike službene »Avala«. — Komunike priznava silni vtis, ki sta ga naredila grandiozni pogreb in discipliniranost množic.

— Beograd, 14. avgusta. Službena agencija »Avala« je izdala povodom pogreba Stjepana Radića sledečo uradno poročilo, namenjeno seveda pred vsem za inozemstvo:

»Dostojni potek Radićevoga pogreba v Zagrebu, ki je vsega spoštovanja vredna manifestacija nacionalne sloge in politične discipline hrvatskega naroda, je napravil v Beogradu najgloblji vtis. Brezprimerno zadržanje stotisočev seljakov, ki so prišli na pogreb svojega voditelja v Zagreb, se smatra kot garancija, da se hrvatski narod ne

bo dal zavesti k nobenim nepremišljenim činom, a iz številnih posmrtnih govorov, ki so bili izrečeni v Zagrebu na pogrebu in sicer odločnem, toda dostojnem tonu, se da sklepati da so voditelji prišli do prepričanja in spoznanja, da je absoluten mir in red v državi prvi pogoj za uspešno nadaljevanje politične borbe za ustvarjanje idealov hrvatskega seljaka, ki jih je postavil Stjepan Radić. V tem pričakovanju gleda Beograd popolnoma mirno na nadaljni razvoj notranjopolitične situacije.»

Revizija mirovnih pogodb ni aktualna

Važne izjave čl. zunanje ministra dr. Beneša o položaju v Srednji Evropi.

Praga, 14. avgusta. Na nekem shodu narodne socialistične stranke je v nedeljo govoril tudi zunanji minister dr. Beneš, ki je med drugim naglasil, da je notranjopolitični položaj Češkoslovaške povsem zadovoljiv. Tudi zunanjopolitična situacija je za ČSR ugodna. Deset let češkoslovaške republike pomeni deset let boja za mir, ki še vedno ni dovolj osiguran. Za mir se je treba vedno znova boriti. Delo Društva na-

rodov se še vse premalo cent. Tudi pomen Kelloggovega pakta ni podcenjevati. Politični problemi, o katerih se trenutno največ razpravlja, sta priključitev Avstrije k Nemčiji in madžarska kampanja za revizijo trianonske mirovne pogodbe. Oba problema se bosta vedno znova vračala na dnevni red, vendar pa se teh vprašanj vsaj za enkrat ni treba bati. Na uresničenje enega ali drugega danes nihče resno ne misli.

Po poletu Male antante

Praga, 14. avgusta. Včeraj se je vršila svečana razdelitev nagrad za zmagovalce v poletu Male antante. Prvo nagrado je dobila Češkoslovaška, drugo pa Rumunija.

Avto v prepadu

Pariz, 14. avgusta. Pri Sorbilanu Santu se je prevrnil potniški avto v 40 metrov globok prepad. Dva potnika sta bila na mestu mrtva, dva težko ranjena, dva pa sta odnesla samo lažje poškodbe. Avto je popolnoma razbit.

Golman z revolverjem

Praga, 14. avgusta. Pri nogometni tekmi, ki se je odigrala včeraj v nekem predmestju Prage, je prišlo do nenavadnega incidenta. Sodnik je odredil enajstmetrovko. Ko je hotel napadalec nasprotnega moštva pognati žogo proti голу, je potegnil vratar samokres in odgal proti njemu več strelav. K sreči so strelji zgrešili svoj cilj. Na igrišču je nastala velika panika. Policija je fanačičnega vratarja aretirala, igra pa je bila takoj prekinjena.

Male senzacije ljubljanske kronike

Tragična smrt mladega delavca. — Policijska racija v Tivoliju. — Še o poskušanem samomoru. — Neprijetni poseti mladega tatiča.

Ljubljana, 14. avgusta.

Današnja, odnosno včerajšnja policijska kronika je potekala v znamenju raznih nezgod, nesreč in drugih več ali manj zanimivih dogodkov. Že včeraj smo poročali o poskušanem samomoru neke mladenske, ki se je dopoldne pogotala v Grubarjev prekop, zvečer se je pa po mestu naglo raznesla vest o tragični smrti, ki je doletela nekega mladega delavca na stavbišču Poštne hranilnice na Aleksandrovi cesti. Gre za 24-letnega Vinka Maznika, delavca, pristojnega v Rako pri Krškem, ki je bil pri stavbnih delih zaposlen kot pomožni strojnik za nadziranje strojev. Mladenič je snoči okoli 20. pregledoval električno napeljavo v notranjosti stavbe. Na dosedaj še nepojasnjen način je prišel v stik z električnim tokom. Sunek je bil tako močan, da je Maznik v loku odletel in padel v sedem metrov globoko klet. Električni tok in padec sta bila smrtna in čeprav je bil takoj pozvan dr. Rus, je bila vsaka pomoč prepozna. Kmalu je prišel na stavbišče tudi policijski zdravnik dr. Avramovič, ki je odredil, da so truplo ponesrečenega mladeniča prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Tragična smrt mladega delavca je vzbudila med njegovimi tovariši in delavci splošno sočutje.

Zadnje čase se je v mestu priklatlilo in preselilo iz okolice več sumljivih tipov, delomrznih elementov in slične sode, ki radi živijo na tuje stroške. Sumljivi tipi so se najraje smukali okoli cirkusa, delali umetne gnječe in kradli vse, kar jim je prišlo pod roke. Čez dan teh tičev ni bilo na spregled, marveč so izkoriščali samo temo, a ponoči so vedrili pod milim nebom in to najraje pod cirkuškimi vozovi in šotori. Zadnjič, ko je divjala nevihta, je nastala med postopajoč pravicata borba za prenočišča pod šotori in vozovi tako, da so se celo stekli.

O vsem tem je bila policija obveščena in ker se ji je zdelo, da je v mestu več priateljtev tuje lastnine, je danes ob 4. zjutraj izvedla v Tivoliju temeljito racijo. Uspeh je bil presenetljiv. Agenti in stražniki so prignali na kriminalni urad več sumljivih tipov, potepuhov in tatov in seveda tudi več devic, ki so jih zalotili v njihovi družbi. Pisana družba je morala v zapor, danes dopoldne pa je dežurni uradnik posameznim članom izpraševal kosmato vest. Zdi se, da

bodo vsi godni za daljše počitnice pri sodišču.

Pa še eden je moral v zapor. Bil je to neki R. M., uslužben pri neki večji tvrdki na Dunajski cesti. Fant je bil pred tremi meseci odpuščen iz službe, toda znal si je pomagati. Čemu so pa ponarejeni ključji? In s ponarjenimi ključji je hodil v posete k svojemu bivšemu gospodarju. Vsakokrat je kaj odnesel. Izbral ni nič. Vse, kar mu je prišlo pod roke, je šlo z njim. Končno je lastnik opazil, da mu nekdo krade blago. V trgovini so postali pozorni in so bili na preži. Tatič se je kmalu ujel in včeraj ga je policija prišla. Register njegovih tatvin je precej obširen in znaša škoda, ki jo je povzročil svojemu prejšnjemu gospodarju, več tisoč Din. Policija ga po temeljitim zaslišanju izroči sodišču.

Kandidatka smrti, o kateri smo poročali včeraj, je šivilja Mara G., doma iz Laškega. Kakor nam javljajo iz bolnice, je njeno stanje razmeroma ugodno in ni nevarnosti za njeno življenje. Kaj jo je gnalo v smrt, ni znano, zdi se pa, da je spor z domačimi tako porazno vplival na njo, da jo je videla v smrti edino uteho.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.798—22.858 (22.828), Berlin 13.5425—13.5725 (13.5575), Bruselj 0—7.918, Budimpešta 0—9.9245, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0155—8.0455 (8.0305), London 275.97—276.77 (276.37), New York 56.63 57.03 (56.93), Pariz 0—222.45, Praga 168.32—169.12 (168.72), Trst 0—297.76. Efekt: Celjska 158—0, Ljubljanska kreditna 128—0, Kreditni zavod 170—175, Vevče 105—0, Ruše 265—285, Stavbna 56—0, Sešir 105—0. Lesni trg: Tendence čvrsta. Zaključena sta bila 2 vagona brastovih frizov, 70% II., 30% III., 6, 7, 8 m dolžine, od 30—60 cm. fog. vag. nakl. post. po 950.

Deželni pridelki: Tendence nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona.

ZAGREBSKA BORZA.

— Zagreb, 14. avgusta. Devize: Dunaj 803.05, Berlin 13.5575, Milan 297.60, London 276.37, Pariz 222.45, Praga 168.72, Curih 1095.60, New York 56.93. — Efekt: Volna škoda 424.

INOZEMSKA BORZE.

— Curih, 14. avgusta. Zagreb 9.13, Dunaj 73.27, Berlin 123.70, Milan 27.17, London 25.2175, Pariz 20.29, Praga 15.39, New York 519.50, Budimpešta 90.45.

Vlada se ne more odločiti, kako taktiko naj vodi proti KDK

Okrnjena Narodna skupščina odhaja na počitnice. — Razna mišljenja v vladnih vrstah o načinu postopanja proti KDK in njeni akciji.

— Beograd, 14. avgusta. Narodna skupščina bo danes končala svoje zasedanje, nakar bo odšla na počitnice, s katerih se najbrž ne bo več vrnila, ker tudi v Beogradu vedno boli uvidevajo, kako nevrdržna in nevarna je sedanja situacija. Vlada je seveda postavila že tudi za počitnice svoj program, ki obsega sestavo raznih zakonov, ki naj jih odobri ministrski svet do jeseni.

Največja pozornost vlade pa je posvečena akciji KDK in nadaljnjim sklepom njenega vodstva. V Zagrebu je cela četa detektivov in drugih vladnih »zaupnikov«, ki imajo nalogo, da čim več izvedo izza kulis vodstva KDK. Včeraj popoldne je imela vlada dolgotrajno sejo, na kateri je razpravljala o situaciji in o ukrepih, ki bi jih bilo treba podvzeti, za slučaj da bi KDK »šla preko zakonov«, kakor se izražajo v vladnih krogih.

Po dosedanjih poročilih iz Hrvatske vlada povsod najlepši red in mir. Nikjer ni prišlo do kakih incidentov, dasiravno je narod skrajno ogorčen in ne more preboleti mučeniške smrti svojega voditelja. Vladni krogi pa računajo s tem, da bo vodstvo KDK še te dni razpravljalo o nadaljnjih korakih in začelo izvajati svoje že napovedane akcije. Zato je tudi vlada pridno na delu, da že naprej pripravi vse, da bo to akcijo parirala.

Glede taktike proti KDK vladajo v četvrtini koalicijski različni nazori. Vukičevići, klerikalci in baje tudi del muslimanov so za to, da bi vlada nastopila proti KDK z najostrejšimi odredbami in na ta način že od vsega početka preprečila vsako njeno akcijo proti sedanemu režimu in sistemu. Prepričani so, da bi to uspelo, dočim bi vsaka popustljivost jačala vpliv KDK med narodom, kar bi rodilo za vlado slabe posledice. Le del demokratov in radikalov centum s pašičevci smatra, da je treba z največjo obzirnostjo presojati položaj ter da bi bila največja pogreška, nastopiti proti KDK z nasilnimi ukrepi, češ da bi to

pozicije KDK le še bolj učvrstilo in rodilo reakcijo, ki bi položaj še poslabšala.

Glede na ta različna naziranja se vlada še ni mogla definitivno odločiti. Ostrejšim ukrepom se baje upirata tudi oba hrvatska ministra, ki se bojata svojih volilcev, ako bi pristala na to, da se uvede na Hrvatskem in v prečasnih krajih nekdanji Bachov režim v Korošev izdaji. Pač pa so slovenski klerikalci zelo vneti za »odločno« nastop s kakoršnim je dr. Korošec po njihovem mnenju že večkrat rešil situacijo. V njihovih vrstah ne prikrivajo bojazni radi vedno naraščajočega vpliva KDK v Sloveniji. Očitno na se čaka vlada na to, kaj bo ukrenilo vodstvo KDK.

300 letal nad Londonom

— London, 14. avgusta. Včeraj popoldne so pričeli nad Londonom veliki manevri angleške zračne flote. Manevri se udeležuje 18 zračnih eskadril. Za bazo je vzet nočni zračni napad z zapada na London. Angleško zračno brodogiv ima nalogo, da ta napad zavrne. Manevri se vrše v višini nad 1000 metrov, da ne moti brnenje motorjev spanja londonskih meščanov. Vso noč je bilo v zraku nad 300 letal in mnogo zrakoplovov in opazovalnih balonov. Številni reflektorji so razsvetljevali ozračje. Po ulicah so tisoči in tisoči opazovali zračne »boje«, ki so trajali do ranega jutra. Manevri se bodo jutri nadaljevali.

Zadušnica za Stjepanom Radićem v Beogradu

Beograd, 14. avgusta. Danes dopoldne se je vršila v katoliški cerkvi zadušnica za Stjepanom Radićem. Udeležili so se številni politiki, med njimi tudi Ljuba Davidović in skoraj korporativno zemljoradniški poslanski klub. Navzoči so bili tudi vsi višji uradniki - Hrvati.

KDOR OG! AŠUJE, TA NAPREDUJE!

Novo nečuvano izzivanje prečasnkega ljudstva

Pogreb Stjepana Radića so režimovci proslavili z ratifikacijo nettunskih konvencij. — Badaste režimske intrige. — Zmaga idej KDK je sigurna.

V nedeljo so pokopali v Zagrebu Stjepana Radića, včeraj pa so v Beogradu v Narod. skupščini izglasovali režimovci v vsej naglici po komaj triturni razpravi nettunske konvencije, ki posegajo globoko v naše gospodarsko življenje in ki so bile poleg drugega neposredni povod, da je prišlo do prelivanja krvi v Beogradu in drugod.

Zdi se, kakor da je vlada dr. Korošca hotela nalašč na ta način manifestirati, da ima moč popolnoma v svojih rokah in da more tudi po veličastni žalni manifestaciji v Zagrebu, ki je dokazala popolno duhovno edinstvo vseh Hrvatov, prečasnkega Srbov in naprednih Slovencev, ki se je je udeležilo nad pol milijona ljudi in ki so se je režimovci tako bali, da so koncentrirali batalijone orožništva in vojaštva v Zagrebu in drugod, da je bila celo v Ljubljani policija ves dan v pripravljenosti, v odsotnosti in proti volji Hrvatov sprejeti nettunske konvencije.

Kako žalostna vladna manifestacija! Izmed 315 poslancev sedanje okrvavljene Narodne skupščine jih je glasovalo za nettunske konvencije samo 158, eden več kakor polovica! Vlada dr. Korošca je s tem prevzela odgovornost ne samo za to, da je s tem svojim korakom, ki pomeni izzivanje vseh prečasnkih krajev, Hrvatov še bolj otujila, ampak tudi za vse posledice, ki jih morejo roditi v našo škodo nettunske konvencije, zlasti v gospodarskem oziru.

Nettunske konvencije pomenjajo predvsem hud udarec za hrvaško in dalmatinsko Primorje, v katero se odpira ž njimi pot italijanski gospodarski invaziji. Trditve vladnih krogov, da to ni res, ne drži, ker je treba v tem oziru pač priznati odločilno mnenje tistim, ki se jih nettunske konvencije v prvi vrsti tičejo, in to so Hrvati. Sedanja Narodna skupščina pa je odobrila nettunske konvencije brez Hrvatov in za njihovo ratifikacijo so glasovali samo srbijski poslanci in slovenski klerikalci, ki jih itak vleče na stran Rima ne samo radi njihove klerikalne miselnosti, ampak tudi že zaradi marnikarke drugega, kakor je to pred dnevi odkril posl. Josip Predavec.

Bedasta je hinavščina, ako piše današnji »Slovenec« spričo tega dejstva, da bo vlada vzdržala svojo dosedanja pot in iskala stikov in pomirjenja s Hrvati, ker potem lahko rečemo, da po dosedanjih poti stikov in pomirjenja s Hrvati ne bo nikdar našla. Z izzivanjem ne bo našla stikov s Hrvati, tem manj, ker odklanjajo Hrvati odločno vsake stike s vlado, ki ni hotela dati niti najmanjšega zadoščenja za prelito kri in ki sedaj po svojih listih zatrjuje, da hoče hoditi po — dosedanjih poti. Samo s tisto vlado bodo stopili Hrvati in ostali deli KDK v stike, ki bo izšla iz svobodno izvoljenega parlamenta. Glavni pogoj je še vedno ta, da od strani okrvavljene vlade dr. Korošca in Narodna skupščina, v kateri so padli trije najboljši predstavniki hrvaškega naroda.

Kakor je videti iz pisanja vladnih listov, zlasti pa iz dr. Koroščevega glasila, klerikalnega »Slovenca«, režimovci upajo, da pride po Radićevi smrti do razkola v KDK in da bi bilo v slučaju, ako bi se posejelo ločiti Sv. Pribečevića od HSS, mogoče pridobiti Hrvate za nižjo ceno, kakor pa jo zahtevajo. To je kratkovidnost, ki ne računa za dejstva. Vse intrige v tem pogledu so se izjavile in se bodo tudi nadalje. Takoj po Radićevi smrti so razširjali vesti, da se bo KDK razbila na vprašanje Radićevega nasledstva. Ko se je pokazalo, da je to vprašanje v KDK prav postranskega pomena,

ker ne gre za osebe, ampak za ideje, hočejo izkonstruirati nekako idejno nasprotje med Sv. Pribečevićem in HSS. V tem so seveda skrajno nerodni, kakor dokazuje »Slovenec«, ki skuša to idejno nasprotje dokazati s trditvijo, da je postal Sv. Pribečević — federalist.

Ce je to res, kar trdi »Slovenec«, ali ne sledi iz tega, da je vez me dHSS in SDS postala še čvrstejša? Vprašati se je samo treba, kaj je na drugi strani s tisto avtonomijo, ki so jo klerikalci istovetili s federalizmom in ki jo sedaj »ustvarjajo« z beograjskimi hegemonisti?

Smešni so režimovci v svojih intrigah in še bolj smešni postanejo, ako bodo nadaljevali dosedanja pot, kakor napovedujejo. Vsakega poštenega človeka bi bilo sram vloge, ki jo igrajo in ki je doživela obsodbo v vsem kulturnem svetu Evrope. Naših klerikalcev ni sram njihove efifaltne vloge. Če bi jih bilo, bi se izneverili samim sebi.

KDK se prav dobro zaveda, da bi služilo le v korist sedanjemu hegemonističnemu režimu, ako bi se pojavilo kakršnokoli nesoglasje v njenih vrstah. In ker se tega dobro zaveda, bo znala tudi v bodoče storiti vse za soglasnost svojih sklepov, kakor je doslej storila in kakor je to tudi že dokazala. Ne gre za osebe, temveč za idejo, ki jo družijo. Njen boj je naperjen proti hegemonizmu, ki ga predstavlja sedanj režim in ki ga podpirajo slovenski klerikalci, njen boj gre za enakopravnost vseh državljani in za dosego tega cilja bo znala najti v svojih vrstah vedno kompromisno rešitev. To je tem bolj gotovo, ker je med Hrvati vsaka stranka nemogoča, ki bi se hotela družiti z beograjskimi hegemonisti, z onimi, ki so zakrivilili smrt treh njegovih najboljših predstavnikov. To dokazuje razpadanje ne samo Davidovičeve in radikalne stranke v prečasnkih krajih, ampak celo zemljoradniške, ki je ostala v sedanj Narodni skupščini, čeprav nastopa v njej proti režimu dr. Korošca.

»Slovenec« piše, da je Sv. Pribečević samo iz gole taktike v KDK. Naj imenuje njegovo sodelovanje v KDK kakorkoli, jasno je, da mu ga narekujejo razlogi zdrave pameti, ker mora biti vodja naroda vedno tolače njegovih želja in zahtev. Na drugi strani moramo ugotoviti, da predstavniki klerikalne stranke v sedanjem okrvavljenem, hegemonističnem režimu ne predstavljajo volje slovenskega naroda, ki gotovo ne želi in ne zahteva, naj bi hrvaške poslance streljali v Narodni skupščini in ki prav tako zahteva, naj se uveljavijo v naši državi načela enakosti, ravnopravnosti, svobode in poštenosti, proti katerim se klerikalci z dr. Korošcem na čelu z vsemi silami bore.

Dejstvo je, da usmerja KDK svoje delo po željah in zahtevah naroda, naši klerikalci pa delajo nasprotno, kar dokazuje tudi včerajšnji sprejem nettunskih konvencij, zaradi katerih je pustil dr. Korošec preliti kri naših ljudi na ulicah.

Zato bo KDK prej ali slej zmaga. Vprašanje časa ne igra tu nobene vloge, ker gre njen boj za uresničenje idej, ki se morajo prej ali slej oživiti, ako nočemo, da bo naša država propadla.

Ker se zaveda svoje zmage, KDK tudi ne potrebuje nobenih kompromisov s sedanjim okrvavljenim režimom in zato so že v naprej obsojene vse intrige režimovcev in njihovih pomagačev na žalostno in sramotno propast.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Tri železniške nesreče. — Smrtna nesreča na Sušaku. — Sodniku ukradel suknjo. — Kravav pretep v Zagrebu. — Strašen zločin poljskega paznika. — Samomor vojaškega begunca.

V nedeljo zvečer, ko je bil še dan, je padel iz vozečega vlaka na postaji Rakič v Slavoniji pod kolesa vojak l. artiljerijskega polka iz Zelenike Peter Barič. Vozil se je z dopusta v svojo garnizijo v Zeleniko preko Slavonskega Broda in Sarajeva. Kolesa so mu odrezala obe nogi pod kolonom. Ponesrečenec je bil s prvim vlakom prepeljan v bolnico v Novi Gradiski. Kako se je nesreča zgodila, še niso mogli točno ugotoviti, znano je le toliko, da je stal Barič pri prihodu vlaka na postajo na stopnicah vagona. Uvedena je bila takoj uradna preiskava, ki bo dognala vzrok nesreče. — Isti dan jutraj se je na varaždinskem kolodvoru smrtno nevarno ponesrečil ključavničar Andrej Gutman. Tik pred prihodom osebnega vlaka na postajo je hotel Gutman prekoračiti železniški tir. Toda bil je nekoliko prekasen in ga je stroj zgrabil ter ga vrigel z vso silo na stranski tir. Gutman je zadobil razen številnih zunanjih tu di težke notranje poškodbe tako, da zdravniški dvomijo, da bi ostal pri življenju. — V noči od nedelje na ponedeljek je bil na kolodvoru v Sisku zaposlen pri premikanju vozov in ranžiranju tovornih vlakov zavirač Gjuro Knežič. V trenutku, ko je hotel sklopiti dva vagona, je prišel po nesrečnem naključju med železna odbojca, ki sta mu zdrobila prsni koš. Vrh tega so mu še kolesa odrezala levo nogo pod kolonom. Nesrečni ključavničar je obležal na mestu mrtve. Kakor vse kaže, se je nesreča zgodila po njegovi krivdi.

V nedeljo je bil zaposlen v sušaškem pristanišču na ogromnem lesnem prostoru z razkladanjem desk z železniških vagonov 18letni delavec Kamenar s Trsata. Ko je skladal deske na nekaj metrov visok kup, se je kup nagnil in je večja množina lesa padla na Kamenarja in ga pokopala pod seboj. Takoj so prihiteli na pomoč drugi pristaniški delavci. Kmalu se jim je posrečilo odstraniti deske z mladega delavca, toda njihova pomoč je bila že prepozna. Vse prizadevanje obuditi okrvavljenega mladčnika je ostalo tudi po prihodu poklicanega zdravniške brezuspešno. Kamenar je obležal na mestu mrtve.

Pred dnevi je prišel med uradnimi urami v poslopje okrajnega sodišča v Ogulinu neki tujec srednje starosti in precej elegantne zunanosti. Odprl je vrata v več sobah in pogledal notri, kakor da nekoga išče. Končno je izginil v sobi nekega sodnika R. Kmalu se je vrnil na hodnik in zapustil sodišče. Ko se je sodnik R. vrnil iz razpravne dvorane v svojo sobo, je presenečen opazil, da mu je neznani predrzen tat ukradel skoraj novo suknjo. Sodnik ni dolgo premišljeval, temveč je nemudoma poklical orožnike, s katerimi je pričel iskati in zasledovati predrznega tatu, ki še očitno ni mogel biti daleč. Posrečilo se mu je, da je neznanega uzmovičar našel v buffetu kolodvorske restavracije. Takoj so izvršili preiskavo osumljenčeve prtljage, v kateri so med mnogokotno drugo obleko našli tudi sodnikovo suknjo. Neznavec ni imel pri sebi nobenih dokumentov in

je orožnikom izjavil, da se piše Danilo Rikard in da prebiva stalno v Zagrebu. Pri podrobnem zasliševanju pa so ugotovili, da imajo opraviti s starim grešnikom, ki ima na vesti nešteto večjih in manjših tatvin.

V zagrebškem predmestju Peščenica se je v nedeljo zvečer okrog polnoči sredi ceste odigral zelo razburljiv prizor, katerega je opazovala velika množica pasantov. Med večjo gružo pijanih delavcev je nastal hrupen prepir, ki je končal s splošnim pretepom. Govorile so med drugim tudi gorjache in končno še noži. Na bojišču je obležal košarski delavec Josip Renko težko ranjen na glavi. Dobil je močan udarec z nožem na glavo. Nemudoma je bil prepeljan z rešilnim avtomobilom v bolnico, kjer so mu nudili zdravniško pomoč. Policija ga je kmalu nato zaslislala in je Renko izpovedal, da sta ga na cesti napadla dva neznana moška in ga poškodovala z nožem. Policija pa tej izpovedi ni verjela in je po natančnejših poizvedbah ugotovila, da se je vsa zadeva odigrala popolnoma drugače. Renko se je ves večer zabaval v družbi dveh prijateljev in dveh delavk. V veselem razpoloženju so napravili celo turnejo po zagrebških predmestnih beznicah. Ko so ga okrog 23. ure imeli že dovolj pod kapo, so se pričeli na cesti pripraviti radi žensk. Kmalu so se v svitu plinovih svetilk zasvetili noči. Tudi Renko je potegnil nož in z njim zabodel nekega svojega tovariša v vrat. Ta mu je vrnil milo za drago in ga z nožem ranil na glavi. Policija je vse udeležence pretepa že včeraj dopolne aretirala in jih po zaslišanju izročila sodišču.

V soboto zvečer je v bližini kolodvora v Nišu izvršil tamkajšnji nemški poljski paznik Vidan Conić strašen zločin. Popoldne je pribral po poljski cesti trop ovac pastirček posestnika Milana Rincića. Ker je bil truden, je sedel na trato ob poti, dočim so ovce polegale okrog njega. V tem je prišel mimo Conić, ki je zahteval od pastirčka Vladka kruha in mleka. Ker mu deček ni hotel izročiti koščka kruha, ki ga je imel še v roki, ga je Conić pograbil in ga pričel nečloveško pretepati. Končno se je dečku z velikim naporom posrečilo iztrgati se iz Conićevih rok in pobegniti domov. Doma je pastirček seveda povedal svojemu gospodarju, kaj se mu je na poti pripetilo. Gospodar je proti večeru odšel k Coniću, katerega je radi popoldanskega dogodka pozval na odgovor. Conića je pa Rincićev nastop tako ujezil in razžalil, da je potegnil iz žepa samokres in ustrelil posestnika. V bližini so se nahajali Rincićevi sinovi, ki so pričeli bežati. Conića zasledovati. Ta je oddal nanie še dva strela, ki pa k sreči nista nikogar zadela. Slučajno so se ob istem času vračali iz bližnje tovarne številni delavci. Ti so bežečega Conića ujeli in razorožili. Prihitele je tudi več bližnjih kmetov, ki so zverinskega paznika linčali z motikami, kosami in krampi. Orožništvo je s težavo uspelo iztrgati razžarjenim kmetom Conića iz rok in ga rešiti sigurne smrti. Conić je bil težko ranjen prepeljan v bolnico, dočim so Rincićevo truplo oddali v bolniško prosekuro.

V zrakoplovnem tehničnem zavodu v Petrovaradinu je služil Rudolf Senteš, rodom iz Zagreba. Pred dnevi je ukradel iz skladišča usnat šoferski suknjič. Vojaka so takoj prišli in vtaknili v vojaške zapore. V noči od petka na soboto pa je Senteš pobegnil iz zapora. Zapustil je za seboj edini sled na oknu, kjer je s pomočjo močnega orodja, ki mu ga je moral nekdo utihotapiti v zapor, izdrl železne križe in mrežo. V soboto jutraj pa je prišlo vojaško poveljstvo iz Kamenice sporočilo, da se je tam usmrtil neki vojak. Preiskava je ugotovila, da je samomorilec pobegnil Senteš. Zanimivo je, da je imel Senteš odslužiti samo še 40 dni.

Tramvajske težave na Dolenjski cesti

Da je stari ljubljanski izrek: »Če hočeš zamuditi vlak, pelji se na postajo s tramvajem«, res popolnoma utemeljen, nam niče ne bo oporekal. Je pač tako, da je tramvaj v Ljubljani samo za tiste ljudi, ki se jim nikamor ne mudi. To velja v splošnem, toda prav posebej pe se za vse nas, tiste reževe, ki stanujemo tam doli pod Sv. Florijanom. Tako smo n. pr. včeraj popoldne čakali na zvezo pred mestnim magistratom nič manj kot 20 minut in smo se vozili od glavne pošte do vojaškega strelišča reči in piši 45 minut. Id od kod ta počasnost? Krivda je deloma na tramvajski upravi, deloma pa na železniški. Če bi namreč po dolenjski tramvajski progi vozili namesto treh štirje vozovi, bi se bilo mogoče izogniti vsem tem neviščnostim. Ker je križišče pri vojaškem strelišču, bi se voz, ki bi se zaradi slučajno zaprtega železniškega prehoda moral ustaviti pred prehodom, mogel vrniti že od tam in bi tako ne bilo zgrešavanja zveze pred mestnim magistratom. To bi mogla urediti tramvajska uprava.

Ravno tako pa bi morala tudi železniška uprava urediti zapiranje prehoda na Dolenjski cesti tako, kakor je urejeno na Gosposvetski cesti. Kjer je železniški promet pač malo večji kot pa na dolenjski strani, pa vendar ni cesta nikdar zaprta dlje kot dve minuti, ne da bi se dogodila kaka nesreča. Na Dolenjski cesti pa se zapira prehod, ko n. pr. dolenjski vlak niti

še ni na dolenjskem kolodvoru, in ostaja tako zaprt po pet, sedem, da celo deset minut. Potem se seveda pred mestnim magistratom zgreša zveza za zvezo, po dve, po tri, in popolnoma po nepotrebnem. Ta stvar bi se pač dala urediti tako, da bi občinstvo ne imelo večnih neprilic, in stroški bi menda tudi ne bili tako veliki, da bi se ne dali zmagati.

Naši Sokoli se vračajo

Nocoj ob 19.30 se vrne naša zmagovalna vrsta iz Amsterdama, ki jo moramo bratsko sprejeti.

Pozivljamo članstvo ljubljanskih in okoliških sokolskih društev, da prisostvujejo s prapori v kar največjem številu sprejema na glavnem kolodvoru.

Zbirališče članstva v kroju ob 19. pred Narodnim domom. Apeliramo pa iztočasno tudi na vso Sokolstvo naklonjeno javnost, da se nam pridruži in sodeluje pri tem sprejemu.

Zdravol

Starešinstvo Jug. Sokolskega Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Riko Fux, tajnik.

Vsi češki in drugi svetovni listi poročajo o telovadni tekmi na letošnji Olimpijadi v Amsterdamu ter povdarjajo izvanredno telovadno višino jugoslovanskih Sokolov. Dokaz temu so doseženi uspehi. Velike kulturne države kot Francija, Italija, Amerika, Angleska so daleč za nami... štirikrat je bila dvignjena jugoslovenstva trobojnica na olimpijskem stadionu ob doseženih zmagah. Ze prvi dan tekme, ko je postal brat Štukelj prvak pravkov na kdogih, se je pojavila na srednjem drogu naša trobojnica ob spremljevanju jugoslovenske himne. Levo in desno od naše zastave sta se dvignili češkoslovaški zastavi — zmaga Sokolov! Brat Primožič, ki se je plasiral na drugo mesto na bradli in brat Derganc na tretje mesto pri preskokih na konju. Med 88 tekmovalci! — Po doseženih uspehih vrst je Svica na I. mestu 1717.625 točk, Češkoslovaška na II. mestu 1712.25 točk, Jugoslavija na III. mestu 1648.50 točk. Za nad 50 točk je za nami Italija in Angleska, ki je na zadnjem mestu za 443 točk! Po doseženih uspehih posredincev (88) sta na prvem in drugem mestu Švicarja Mies 247 točk in Hänggi 246.645 točk, takoj na tretjem mestu je Jugosloven Štukelj 244.845 točk. Le malenkostna razlika ga loči od prvih dveh. — Uspehi naših Sokolov, so častni; naše Sokolstvo in Jugoslavija jim izrekata bratsko zahvalo!

Skladatelj Janaček umrl

Vso češkoslovaško javnost, zlasti pa glasbene kroge, je v nedeljo presenetila vest, da je nenadoma preminil slavni češki skladatelj in eden največjih sinov češkoslovaškega naroda Leon Janaček. Umrl je v nedeljo jutraj v zasebnem sanatoriju v Moravski Ostravi. Pred dnevi je dobil napad pljučnice in ker je imel slabo srce, je veliki mojster v starosti 74 let za vedno zatislil oči.

S smrtjo Leona Janačka je zadel češkoslovaško glasbo težak udarec. Izgubila je enega najboljših predstavnikov, sovrstnika nesmrtnega Bedřicha Smetane in Dvořaka. Iz vseh Janačkovih del je zvenela pristna slovanska duša, v dramatičaciji svojih del je dosegel Smetano, sočutje in ljubezen je zvenela iz njegovih pesmi. Eno njegovih najbolj znanih del je opera »Jenufa«, ki so jo tudi že pri nas izrli s precejšnjim uspehom. Jenufa je opera iz življenja moravskih kmetov. Skladatelj s tem delom dolgo ni mogel prodreti. Premiera je bila sicer že leta 1904 v Brnu, toda delo je nalogeto na odpor kritike in javnosti. Šele leta 1916 si je Jenefa povodom slavnostne reprize v Pragi osvojila publiko in ponesla Janačkovo ime tudi v inozemstvo. Med druga znamenita Janačkova dela spadajo njegova kompozicija iz mladih let »Sarka«, opera »Katja Kabanova«, groteskna opera »Gospoda Breucka izlor na luno«, komedija »Lisa zvitorepka«, po istolomski pravljici Svatoopulka Čeha, za katero je Janaček prejel leta 1925 državno nagrado. Zapustil je tudi več simfoničnih del, oratorijev (»Večni evangelist« in »Amarus«), razna klavirska dela, več kompozicij za zbor in mnogo pesmi. Tudi leta 1926 je Janaček, ki se je sicer v starosti že nagibal h groteski in bizarnosti, prejel državno nagrado za godalni kvartet in sekstet za pihala »Mladi«.

Janaček je bil rojen leta 1854 v moravski vasi Hukvaldy. Studiral je v Pragi, na Dunaju in v Lipskem in dosegel doktorat filozofije. Pozneje je v Brnu ustanovil orkestrsko šolo, sedanj državni konservatorij in začel nastopati kot koncertni dirigent. Komunist Dvořak je bil eden njegovih najboljših prijateljev.

Prejšnji teden se je skladatelj počutil zelo slabo. Zdravniki so ugotovili bronhitis, toda bolezen se jim ni zdelo nevarna. Ker pa je vročina hitro naraščala, so ga prepeljali v sanatorij v Moravsko Ostravo. Njegovo stanje je bilo kritično, toda bolnik je v svesti si, da mu ni več pomoči, odklonil vsako injekcijo. V noči od sobote na nedeljo je še spisal svojo oporoko.

Beleznica

Koledar.

Sreda, 15. avgusta. Katoličani: Vnebovzele Mar. Dev. Veliki Šmaren, Miljana; pravoslavni. 2. avgust: Pr. m. s. Stevana.

Prireditve.

Ljudski kino (Matica): Ljubav v snegu (Pat in Patachon).

Kino Ideal: Bratje Schellenberg.

Dežurne lekarne.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta in Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Jutri: Bahovec, Kongresni trg, Ustar, Sv. Petra cesta in Hočevar, Šiška.

Sporti

Zaključek olimpijade v Amsterdamu

Veliko mednarodno tekmovanje sportnikov v Amsterdamu, polno senzacij, presenečenj in novih rekordov, je bilo v nedeljo zaključeno. Zadnjih 14 dni so bile oči sportnikov vsega sveta uprte v severne Benetke, Amsterdam je bil središče sveta. In zopet se je pokazalo, da olimpijska misel bolj kakor vsaka druga propaganda, bolj kakor vsaka diplomacija spaja, zbližuje in druži narode.

V nedeljo je bila olimpijada na svečan način zaključena. Vsi v Amsterdamu še zbrani sportniki so ponovno defilirali v stadionu, nato pa je bila razdelitev nagrad pred častno tribunom. Kraljica Wilhelmina je sama pripeljala zmagovalcem kolatne kolajne, princ Henrik je pripeljal srebrne kolajne, ki so bili drugi, grof Baillet-Latour, predsednik mednarodnega olimpijskega odbora, je pa izročil bronaste plakete onim, ki so zasedli tretje mesto. Zaključil je slavnost s pozivom na sportnike vsega sveta, naj se udeležijo X. olimpijade, ki bo t. 1932 v Los Angelesu.

Zagrmeli so topovi, olimpijski ogenj na maratonskem stolpu, s katerega so sneli olimpijsko zastavo, je ugasnil. — Definitivni rezultati celokupne klasifikacije amsterdamske olimpijade še niso znani, ker o tem ni bila izdana nobena uradna statistika. Po doseženih zmagah in plamnjah pa je situacija najbrž sledeča:

1. Amerika, 2. Nemčija, 3. Finska, 4. Francija, 5. Švedska, 6. Holandska, 7. Italija, 8. Norveška, 10. Madžarska, 11. Svica, 12. Danska, 13. Japonska, 14. Argentina, 15. Estonija, 16. Belgija, 17. in 18. Avstrija in Južna Afrika, 19. Egipci.

Vidimo torej, da je tudi to pot triumfirala Amerika. Zmagala je s precejšnjo razliko točk pred vsemi drugimi narodi, vendar pa ni odnesla toliko laurik, kakor na pariški olimpijadi l. 1924. Evropa, na čelu ji Nemčija in mala Finska, dalje Švedska in druge države, se je bil sportu polagoma približujejo in časi, ko je bil sport izključna domena Američanov in Angležev, so za vedno minili. Stara Evropa se je pričela zavedati gesla: »Mens sana in corpore sano«.

— Izbrne tekme za sestavo reprezentance LNP proti Subotici. Jutri, 15. t. m. popoldne izvede LNP na igrišču ASK Primorja izbrne tekme za sestavo podsvetnega tima proti Subotici, ki je izžrebana v I. kolu tekmovanja za savezniški pokal 26. t. m. za nasprotnika LNP-u. Jutrišnji izbrni tekmi sledi 19. t. m. še medsestna tekma Ljubljana: Maribor, ki bo definitivno odločila o sestavi našega tima. Jutrišnje izbrne tekme se vrše v obliki turnirja, v katerega je pozval LNP štiri najboljši ljubljanske klube; ti klubi bodo igrali med seboj na način, kakor se vrše tekme za »Gospodarski pokal«. Vsaka tekma traja 45 minut, torej polovico normalnega časa. Klubi nastopijo v izžrebanem vrstnem redu in sicer: ob 16.30 Primorje: Hermes, ob 17.20 Ilirija: Slovan, ob 18.10 zmagovalca v obeh prednavedenih tekmah. Nevsakdanji način tekmovanja in naglo izmenjavanje nasprotnikov obeta biti zelo učinkovito: bo nudilo publiko mnogo sportnega užitka.

— Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani priredi 2. septembra t. l. velike medklobske kolesarske dirke na športnem prostoru S. K. Ilirije pri šikenskem kolodvoru. Z bogatim sporedom dirk naraščajo, invalidskih, damskih, sinorskih, novincev in glavna. Po končanji dirkah se vrši srečanje za lepe dobrote. — SK Svoboda, Jutri v četrtek, dne 15. t. m. trening s SK Svoboda-Moste. — Ob 9¼ naj bodo v naši garderobi: Fugusa, Zore, Novak, Batič, Prešern, Boncl, Habicht, Potrat, Koser, Bončar, Jereb, Rež, Šušteršič in Harner. V soboto 18. t. m. prirediteljska tekma s SK Grafiko. Postava ista. — Načelnik.

V globoki žalosti maznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš srčnoljubljeni soprog, oče, brat, stric in tast, gospod

Anton Mohar

magistratni sluga v pokoiu

dne 13. t. m., po dolgem in mučnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blazega pokojnika se vrši v sredo, dne 15. avgusta 1928, ob pol 6. uri popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnice, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1928.

Marija Mohar, soproga

Rudolf Mohar, sin

in vse ostalo soderstvo.

Dnevne vesti.

— **Spremembe v naši vojski.** Prevedeni so v pehoto zrakoplovni poročnik Rudolf Kumar in zrakoplovni podporočnik Josip Šolaj; v sanitetno stroko pehoma kapitan II. klase dr. Maks Pohar in dr. Dragotin Demšar; pehotni poročnik dr. Dragotin Hočevar, dr. Alojzij Pirnat in dr. Franc Hribar in artilerijski poročnik dr. Janko Pihlar, dr. Martin Majcen, dr. Josip Paleček in dr. Josip Bežek; vpokoljeni so pehotni podpolkovnik Pavel Pajk, administrativni kapitan I. klase ekonomske stroke Matija Petak in administrativni kapitan II. klase sodne stroke Josip Burani.

— **Naš novinarski ataše v Monakovem.** Te dni je bil imenovan za našega novinarskega atašea v Monakovem znani prijatelj in zaščitnik vojvodinskih Nemcev dr. Božidar S. Nikolajević.

— **Prepovedan list.** Notranje ministrstvo je prepovedalo v naši državi uvažanje in razpečevanje berlinskega dnevnika »Berliner Zeitung am Mittag«, ker piše proti interesom naše države.

— **Objave za polovično vožnjo dijakov.** Dijakom, ki po končani osnovni ali srednji šoli prvič potujejo, da se vpišejo na srenjo ali visoko šolo, bodo po odredbi generalne direktije drž. železnice izdajale »objave« za polovično vožnjo, ki so predpisane v zdej veljavni potniški tarifi, upravitelstva tistih osnovnih oziroma srednjih šol, kjer so ti dijaki dokončali svoje dotedanje šolovanje.

— **Usposobljenostne preizkušnje za osnovne šole** se prične na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani dne 5. novembra 1928 ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene proreje za pripust k usposobljenostni preizkušnji se naj predlože po službeni poti pravčasno pristojnemu sreskemu šolskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do dne 20. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščeno, se bo pravčasno obvestil; posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — Državna izpraševalna komisija za osnovne in njim sorodne šole v Ljubljani.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti.** V ljubljanski oblasti je bilo od 22. do 31. julija 12 slučajev tifuznih bolezni, 32 škrlatine, 7 dave, 3 šena, 52 ošpic in 4 krčevite odreenelosti.

— **Davčni urad v Vel. Laščah ukinjen.** Trgovski minister kot namestnik finančnega ministra je ukinil davčni urad v Vel. Laščah. Vse občine velikolaške okraja so dodeljene davčnemu uradu v Ribnici. Davčni urad v Vel. Laščah preneha uradovati 31. tm.

— **Razpisane uradniške službe.** Narodna banka razpisuje natečaj za sprejem 10 uradniških pripravnikov v njeno službo. Podrobnosti so razvidne iz »Uradnega lista« št. 7 z dne 13. tm.

— **Iz »Uradnega lista« »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti z dne 13. tm.** št. 76 objavlja naredbo o izplačilu razlike v prejemkih državnih uradnikov in ostalih uslužbencev za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924 in natečaj za učence obrtne železniške šole v Subotici, v katero bo sprejetih v novem šolskem letu 30 učencev (vajeencev).

— **Novi oddelki na osnovnih šolah.** Skraj vsi oblastni šolski nadzorniki so že poslali prosvetnemu ministru svoje predloge glede otvoritve novih oddelkov na osnovnih šolah, kjer je bil v preteklem šolskem letu večji prirastek učencev. Prosvetni minister je že podpisal odloke o otvoritvi teh oddelkov s tem, da je dana možnost, da se razmeste tudi oni učitelji, ki so ostali brez mest.

— **Redukcija nekvalificiranih učiteljev.** V prosvetnem ministrtvu pripravljajo novo redukcijo nekvalificiranih učiteljev, ki niso absolvirali učiteljskega z maturo. Ti učitelji bodo reducirani, da dobe službe oni, ki so letos absolvirali učiteljske.

— **Nov vozni red.** Generalna direktija državnih železnice je že začela zbirati in urejevati podatke za nov vozni red. Oblastnim železniškim direktijam je naročeno, naj skličejo ankete strokovnjakov, in zainteresiranih krogov, da se ugotovi, v koliko in kako bo treba stari vozni red izpremeniti.

— **20. letnico Narodno strokovne zveze.** Letos poteče dvajset let postanka strokovne organizacije narodnega delavstva. Dolgo dobo svojega dela bo proslavila Narodno strokovna zveza z delegatskim zborom, ki se bo vršil v soboto 8. septembra ob 10. dopoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani in s kongresom narodnega delavstva, ki se bo vršil v nedeljo, 9. sept. ob 9. uri dop. v ravnoisti dvorani. Letošnji jubilej, kongres vsega našega nar. delavstva obeta biti veličastna manifestacija vsega našega jugoslovanskega delavstva. — Za ta kongres so že prijavljeni Srbi in Hrvati iz raznih krajev naše prostrane domovine. Prijavili pa so svojo udeležbo tudi delegati »Československe Obce Delničev« iz Prage, ki je z Narodno strokovno zvezo v najtesnejših brat-skih stikih. Na kongresu bodo voditelji narodnega delavstva podali svoje referate. Predsednik NSZ Rudolf Juvan bo imel referat: Zgodovina našega pokreta, tajnik NSZ dr. Joža Bohinjec bo imel referat: Socialna zakonodaja in socialna politika pri nas in drugod, II. tajnik NSZ Ivan Tavčar pa referat: Naša načela in cilji. Imena teh odličnih delavskih voditeljev jamčijo, da bodo referati kar najpopolnejši. Za zaključek proslave je na programu skupno ogledovanje vselejsejše jesenske razstave in je uprava vselejsejše dovolila polovično vstopnino. Vožnja na kongres bo polovična in se bo tako vsakdo z malimi stroški lahko udeležil kongresa. Posebni odbori so preskrbeli ceneno hrano in prenočišča. Narodno strokovna zveza vabi vse narodno zavedno delavstvo, da se pridruži tej splošni prireditvi in manifestaciji narodnega delavstva in potaže tako svojo zavednost do slovenskega roletarijata.

— **Perutninska razstava.** Naše perutninarstvo donaja Sloveniji izredno visoke dohodke, zato je umestno, da pride tudi ta panoga enkrat do razstave. Ni sicer najprikladnejši čas za to, navzlic temu se bo dalo obiskovalcem jubilejne kmetijske razstave vpogled v današnje stanje našega perutninarstva. Perutninarska razstava bo od 1. septembra v prostoru ljubljanskega velesejma, kjer bodo razstavljene kletke za razno perutnino. Razstaviti je po enega petelina in dve kokoši. Na razstavo bodo pripuščene tudi gosi, race, purani in golobi. Priglasila za to razstavo sprejema Kmetijska družba najkasneje do 20. t. m. Živali, določene za razstavo, se bodo morale poslati na naslov ljubljanskega velesejma najkasneje do 31. avgusta t. l. Pošiljke perutnine za razstavo je na voznem listu označiti kot »razstavno blago«, s katerim je združena polovična vožnja po železnici.

— **Spiltska društva proti nettunskim konvencijam.** V petek so sklicala vsa spiltska društva, okrog 50 po številu, širši sestanek povodom vesti iz Beograda, da je skupščinski odbor sprejel nettunske konvencije. Na sestanku je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri zahteva vse spiltske in sploh vse dalmatinske prebivalstvo, da skupščina odkloni sprejem nettunskih konvencij. Ta zadnji opomin je bil takoj poslan prizadetim faktorjem v Beogradu, ki so pa gluhi in slepi tako, da se za zahteve prebivalstva prizadetih krajev sploh ne zmenijo.

— **Beg Dalmatincev iz režimskih strank.** V vseh krajih Dalmacije, na otokih in v Hrvatskem Primorju je opažati v zadnjem času zelo nervozno gibanje in tamkajšnjih režimskih strankah. Ljudje kar v masah izstopajo iz radikalne, Davidovičeve in Hrvatske klerikalne stranke in prestopajo v Kmečko - demokratsko koalicijo. V Markarski je tamkajšnja organizacija Davidovičeve demokratske stranke na svojem sestanku prejšnji teden soglasno sklenila in odobrila kolektiven izstop svojih članov iz stranke in vstop v KDK. Na čelu tega pokreta stojita znana narodnjaka dr. Vela in Majstorovič.

— **Na smrt obsojen razbojnik pomiloščen.** V petek zjutraj je prešlo deželno sodišče v Sarajevu akt, s katerim je kralj pomiloštil nedavno radi roparskega umora na večala obsojenega razbojnika Judo Pesacha na 20letno težko ječo. Zanimivo je bilo gledati obsojenca, ko mu je sodnik Branković sporočil vsebino kraljevega akta. Pesach je cinično in z neverjetno predrznostjo vzkliknil: »Ravno 20 let, pa dobro... Žal mi je samo, da nisem Lipa negovo žrtev) bolj pritisnil, da bi vsaj imel za kaj sedeti celih 20 let. Pesach bo odsedel svojo kazen v zemljski kaznilnici. Če bo še živ, bo izpuščen 20. februarja 1948 leta.

— **Smrtna kosa.** Po kratki bolezni je včeraj umrla šestletna Jožica, hčerka g. Vekoslava Čepkaja v Ljubljani. Celovška cesta 42. Pogreb bo danes ob 16. iz deželne bolnice. — Včeraj je preminul po dolgi mučni bolezni v pokopani magistratni sluga g. Anton Mohar. Pokojni je bil simpatičen, zmažen in vreden mož. Pogreb bo jutri ob pol 6. popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnice. Blag jima spomin! Težko prizadetima rodbinama naše iskreno sožalje!

— **Vreme.** Lepo vreme traja dalje. Včeraj je bilo jasno samo v južnih krajih države, v zapadnih in severozapadnih pa več ali manj oblačno. Morda se izpremeni vreme po mlaju, ki bo jutri. Zadnje dni je začela znova pritiskati občutna vročina. V Dubrovniku je bilo včeraj 36, v Skoplju 35, v Zagrebu in Splitu 33, v Beogradu 32, v Ljubljani 31,5, v Mariboru 29 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 761 mm, temperatura je znašala 22 stopinj. Vročina v Sloveniji ni posebno huda, pač pa je zelo soparno, ker se ozračje kljub lokalnim nevihtam in dežju ne more ohladiti. Deževati bi moralo nekaj dni, da bi dobili prijetno hladno vreme.

SPARKLET, SPARKLET, SPARKLET, orig. ang. sifonska steklenica.

— **Nesreča železničarja.** V petek je bil zaposlen na železniški postaji Karuša na progi Usora - Teslić neizprašani kretnik Lazar Marković. Pri urejevanju vagonov je skočil Marković z drvečega vagona na kraju, kjer se vije glavna cesta tik ob železniški progi. V trenutku, ko je skočil na cesto, je pridrvel mimo tovorni avtomobil tvrdke »Destilacija lesa v Tesliću« in ga podrl na tla. Marković je sicer ostal živ, vendar pa ima zdrobljeno levo nogo, tako da mu jo bodo morali v bolnici, kamor so ga prepeljali, najbrže amputirati.

— **Samomor v ječi.** V celici okrožnega sodišča v Mariboru se je v noči od sobote na nedeljo obesil 34 letni Rudolf Zakrajšek. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano, kajti mož je imel predsedati samo monišo zaporno kazen. Zdi se, da se mu je zmešalo. Zjutraj so ga našli pazniki obešenega na hladnem jermenu.

— **Duh časa** je prinesel, da za pranje dandanes ni treba rabiti nič drugega nego Radion. Tehniške visoke šole so pregledale Radion in dognale, da je popolnoma neškodljiv perilu in da je dovolj, da perilo pol ure kuhamo v raztopini Radiona pa bo do cela čisto.

— **Trdovratno zaprtje, hemeroide, črvesne katarje, napetost, bolečine** v bokih odstraniš s prirodnim »Franz Josef« grenčico, ako zjutraj in zvečer spišes malo kupico. Znanstveniki zdravilne vede trdijo, da je »Franz Josef« grenčica uporabljiva celo pri ranjenemu črevesu, brez vsakih bolečin. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

— **Fotoparate** kupite najboljši pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9.

53-T

Iz Ljubljane

— **Ij Nad 10.000 bolnikov** je sprejela z današnjim dnem ljubljanska bolnica. Včeraj je bilo doseženo število 10.000, danes se je pa zopet prijavilo okoli 100 novih bolnikov. To število je rekordno, kajti druga leta je bolnica dosegla 10.000 bolnikov šele v oktobru ali celo v novembru. Zato ni čuda, da je bolnica skoraj vedno prenapolnjena in danes leži kljub poletnemu času, ko je običajno najmanj bolnikov, v bolnici okoli 500 bolnikov. Pri tem pozabiti pa tudi ne smemo, da sta kirurški in interni oddelek zaprt, ker ju ravno prepletkavajo in sprejemata bolnike le v najnujnejših slučajih. Letos je izredno močan dotok bolnikov iz Štajerske in celo iz Prekmurja.

— **Ij Za podaljšanje Jenkove ulice do Masarykove ceste.** Te dni razkopavajo Kette - Murnovo cesto v svrhu tlakovanja. Prebivalstvo tamošnje okolice zbira podpise za posebno petico, katero namerava poslati mestnemu magistratu. Prebivalstvo namreč želi, da se podaljša Jenkova ulica, kri križa Kette - Murnovo do Masarykove ceste. Kette - Murnovo cesto spaja dosedaj z Masarykovo cesto samo ozka steza, ki seveda onemogoča vsak večji promet. Tamošnjemu prebivalstvu bi bilo z ugodno rešitvijo tega vprašanja zelo ustrezno.

— **Ij Odstranite planke!** Pišejo nam: Planke pri novi zgradbi mestne občine na Meksiki lepi in monumentalni stavbi niso v posebno čast, a še manj služijo v okras mesta. Mestna občina naj poskrbi, da čim prej izginejo.

— **Ij Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 5. do 11. tm. 1928 iskalo dela 512 moških in 214 žensk, skupaj 726 brezposelnih. Prostih mest je bilo 104 moških in 6 žensk, skupaj 110. Posredovanj se je izvedlo 63 moških in 6 žensk, skupaj 69. Odpotovalo 92 moških in 6 žensk, skupaj 98; odpadlo pa je 6 moških brezposelnih. **Delo išče:** moški: 2 manipulant za lesno stroko, 2 ekonom, 1 rudar, nadzornik, 2 rudarja, 2 vrtnarja, 1 pečar, 1 kamnosek, 3 zidarji, 8 kovačev, 7 stavb. ključavničarjev, 4 kleparji, 8 železolarjev, 9 železostrojarjev, 12 stroj. ključavničarjev, 6 elektro-montarjev, 11 mizarjev, 5 kolarijev, 4 sodarji, 4 žagarji, 1 graver, vulkanizer, 4 usnjari, 2 sedlarji, jermenarja, 1 tkalec, 2 tapetnika, 8 krojačev, 19 čevljarjev, 3 slamičarji, 2 knjigoveze, 2 mlinarji, 3 mesarji, 10 pekov, 2 kuharja, 1 natakar, 3 zidarji, 3 dimnikarji, 4 tesarji, 16 strojnikov, kurjačev, soferjev, 14 pisar, slug, 17 trgov. pomočnikov, 6 knjigovodij, 1 takturist, 2 trgov. potnik, 24 zaseb. uradnikov, 1 godbenik, 1 bolniški strožnik, 1 kino-operater, 35 hlapev, 6 pomirj. delavcev, 47 dinarjev, 1 oskrbnik, 5 vajeencev; **ženske:** 17 pisar. moči, 2 kosteristki, 10 prodajalk, 3 natakarice, 5 šivilj, 1 šivilja perila, 14 šivilj za slavnike, 2 šiviljice, 1 železnikarica, 8 pletilk, 3 tkalke, 39 delavk tekstilne stroke, 12 tovar. delavk, 35 dinaric, 4 kuharic, služkinj, postrežnic, 6 vajnic. **Delo je na razpolago:** moškim: 6 kotlarjem, 5 kovinarjem, 1 mehaniku za pisal. stroje, 15 pleskarjem in erkoslikarjem, 7 mizarjem, 1 žagarju za na cirkular, 1 sedlarju za izdelov. torbic, 2 piljarima, 1 kurjaču, 6 stroj. in stavb. ključavničarjem, 4 kleparjem, 1 tapetniku, 3 čevljarjem za šivano delo, 2 mlinarjima, 1 slaščičarju, 1 hlapeu, 1 vodo-inštalaterju, 12 zidarjem, 1 mlademu kuharju, 3 trgov. potnikom za razpečav. kuh. predmetov, 10 navadnim delavcem, 9 vajencem; **ženskam:** 4 pletilkam nogavic, 1 kmečki dekli, 1 frizerki, 1 bolničarki, 1 prodajalki slaščic, 1 sobarici, 1 šivilji perila, 2 orož. kuharicama, 2 kuharicama.

— **Ij Nova prometna sredstva v Ljubljani.** V Ljubljani so se pričela pojavljati na mestnih ulicah, zlasti v poznejših nočnih urah, čudna vozila. V nedeljo ponoči okrog 23. ure so imeli Ljubljanci priliko videti na Miklošičevi cesti kaj čudno in nenavadno prometno sredstvo. V smeri od franciške cerkve proti sodišču je v ostrem tempu privozil motocikel, na katerem so sedeli kar trije moški. Za motornim kolesom je bila privezana navadna mesarska ciza na dveh kolesih, v katerih so sedele kot kokla na jajci tri elegantne ljubljanske gosposke. Ciza je vozila v nevarnih vijugah po lepi asfaltni cesti in le srečen slučaj je bil, da ni mimo privozil kak avtomobil, ki bi nedvomno zadel ob ta originalni priklonni voz. Tako lahkomiselno in prešerno početje občestne družbe bi bilo tudi lahko usodopolno za mimoidoče pešce v slučaju, da bi voziček zaneslo preblizu hodnika. — Drugo nenavadno prometno sredstvo so opazovali ljudje včeraj popoldne na Marijinem trgu. V večji štirikolesni voziček, na katerem sfa sedela deček in deklica, je bil prav po konjsko vprežen močan, zagorel ljubljanski učenec, ki je po navodilih svojega voznika z vajeti vlekel čudno kočijo. Če je postal preveč muhast, je pa po pleh zapel pravi pravcati bič. Pasanti so se originalnemu domisleku naše nabudebnice mladine prav do srca nasmajali.

— **Ij Sokol I. vabi svoje članstvo.** da se v čim večjem številu udeležijo delnega sokolskega zleta v Doljem Logatcu dne 15. tm. kjer proslavi bratsko društvo ob enem tudi svojo 20letnico obstoja. Ker je to eno izmed bratških društev na skrajni meji, podpiramo istega v moralnem oziru in dajmo mu novega poguma za nadaljni razvoj in procvit. Polovična vožnja zasigurana. Zdarvo! — Odbor.

Iz Celja

— **c Smrtna nesreča.** V Preserli pri Braslovčah je ponesrečil pri mlatičnem stroju 42 letni delavec Ferdinand Čebin, doma iz Kotredežja. Dobil je težke telesne poškodbe. Med transportom v javno bolnico v Celju je umrl.

— **c Aretirana** je bila v gostilni Dečman neka Ana Melhuiz iz Ljubljane. Prodajala je neko obliko in druge stvari, katerih izvora ni mogla dokazati.

„Vsi me imajo radi“

pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

Rousseau in njegova žena

Nedavno je ves kulturni svet proslavil 150letnico smrti znamenitega francoskega misleca J. J. Rousseaua. Slavni Francoz je imel ženo Terezo, ki se je pisala kot dekle Levasseur in ki je onečastila spomin znamenitega pesnika. Človek ne more razumeti, kaj je vezalo Rousseaua na to neizobrazno, vulgarno, grdo in okorno žensko. Najbrž pisatelj ni poznal človeškega značaja in je bil preveč zatopljen v svoja dela, drugače bi ne mogel oboževati svoje žene in se ji suženjsko pokoriti.

Rousseau se je seznanil s Terezo v neki zakotni pariški krčmi, kjer je služila za natakarico in kjer so jo pijanci radi zasmehovali. Najprej jo je ščitil pred neslanimi dovpti in roganjem gostov, potem je pa postal njen ljubček. L. 1744. sta pričela ljubavno razmerje, ki je trajalo 24 let. Šele ko je bila stara nad 50 let, se je z njo poročil, dasi je vedel, da ga je neprestano varala. Ko je Rousseau 2. julija 1778. na posestvu svojega zadnjega pokrovitelja markiza de Girardina nenadoma umrl, se je raznesla vest, da je izvršil samomor, ker ga je žena varala z markizovim lakajem Henrijem Bally, ki je bil 23 let mlajši. Obdukcija je sicer pokazala, da je podlegel pritisku krvi na možgane, toda govorice o samomoru niso utihle in ljudje so celo trdili, da je umorila Rousseaua njegova žena. Sicer pa ni bilo čuda, da so se širile take vesti. Ljubavno razmerje Tereze z markizovim lakajem je bilo splošno znano. Bally je takoj spoznal, da se mu obeta od zaljubljenih Ksantipe gmotna korist. Tereza ni znala niti dobro seštevati, vendar pa je bila zelo lakomna na denar. Prilastila si je vso možovo zapuščino, poleg tega pa še avtorske honorarje in celo rento v znesku 700 frankov od markiza Girardina. Markiz je pa kmalu spodil brezvestnega lakajja, ki se je naselil s svojo prilastitvijo v vasi Plessis-Belleville. Ko je izbruhnila revolucija, so začeli Francozi še bolj častiti Rousseaua. Bally je spretno izkoristil ugodno priliko in je začel opozarjati Narodno skupščino na bedo, v kateri je živela vdova revolucionarnega svetnika. Od vseh strani so se začele stekati denarne podpore in sentimentalni revolucionarji so določili Terezi 1200 frankov letne pokojnine, dasi je zahteval samo polovico tega zneska. Ko so prenesli Rousseaujeve zemске ostanke na državne stroške v Pantheon, so zvišali Terezi pokojnino na 1500 frankov in ji izplačali razliko tudi za nazaj.

Toda Parizani so dobro vedeli, kdo je vdova slavnega pisatelja. To dokazuje dejstvo, da so ji namignili, naj se svečanega prenosa moževih zemskih ostankov ne udeleži. Kljub mastni po-

kojnini se je Tereza pečala do svoje smrti z oderuštvo. Umrla je kot 80-letna starka. Štiri leta pozneje je umrl njen ljubček Bally.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Žrtev znanosti in človekoljubja

V Pragi je umrl 4. t. m. znani českoslovaški zdravnik-internist dr. Otakar Horák, docent na medicinski fakulteti praške Karlove univerze. Dr. Horák je umrl kot žrtev znanosti in človekoljubja. Svojo znanstveno karijero je zgradil dr. Horák na raziskovanju tuberkuloze in je izbral po dolgotrajnem ogromnem delu za svoj cilj reševati najtežje vprašanja, namreč študij o možnosti filtriranja izhodišč tuberkuloznih bacilov. Radi točnejših in natančnejših poizkusov je žrtvoval sam sebe. Na lastnem telesu je izvršil herojski poskus in si vbrizgal pod kožo filtrat čiste kulture tuberkuloznih bacilov.

Nato je sam na sebi opazoval razne simptome tuberkuloznega obolenja. Ko se je bolezen oziroma bacili dovolj razvila, si je dal izrezati iz živega telesa inficirni kos mesa in je na lastni koži našel in odkril to, kar je hotel in kar se še nikomur pred njim ni posrečilo. O svoji najdbi je predaval še na zadnjem kongresu slovenskih zdravnikov, ki se je vršil nedavno v Pragi. Predavanje je vzbudilo splošno pozornost. Dr. Horák se je s svojimi znanstvenimi ugotovitvami, ki jih je pojasnil v predavanju, dvignil na vrhunec svojega znanstvenega delovanja in na mednarodni znanstveni nivo, toda še isti dan je moral, težko bolan, leči v posteljo, ki je ni več živ zapustil. Že dopoldne je med predavanjem govoril z drhtečim glasom in šklepetajočimi zobmi. Med kongresom je imel hudo vročino, nekaj časa je pa tresla huda mrzlica. Svoje znanstveno delo o važnih raziskovanjih in najdbah je dal še pred predavanjem v tisk, vendar ga je pa smrt prehitela, da ni doživel vsega dne, ko je zagledalo njegovo znamenito delo luč sveta.

Umrl je junaške smrti srednjega znanstvenega dela za dobrobit in zdravje vesoljnega človeštva, kakor pade junak na bojnem polju za blagor in lepšo bodočnost domovine.

Edgar Wallace:

TRJE PRAVIČNIKI

ROMAN

Gurthru je bil odlog, ki mu ga je nudila ta vožnja, zelo dobrodošel. Ze zopet ga je bil polomil in rekel si je, da je bila ta poslednja polomija najusodnejša med vsemi. Vprašanje Oberzohnove nezadovoljnosti ž njim ga ni kaj skrbelo. Bil je že davno preko one dobe, ko se je vznemirjal zaradi takih stvari. Toda ta polomija je utegnila imeti zanj posledice, ki bi mu mogle biti nad vse usodne.

Vedel je prav dobro, kaka navodila je zadnjič dobil Pfeiffer, ko je bil izvršen napad na Rath Hall. Samo dejstvo, da je bil Gurthru urnejši in da je njegova kača prej vsekala kakor Pfeifferova, se je imel zahvaliti, da je rešil svojo kožo. Oberzohn tudi ni prikrival, da ve, kaj se je dogodilo med njima. Če doktor iz taktičnosti tega ni nikdar omenil, je imel svoje razloge in svoje namene. In eden teh razlogov je bila ta nočna vožnja z Elijo Washingtonom.

Gurthru je zaman iskal, kako bi opravičil svoj neuspeh. Nehote je z roko segel po dolgem nožu, ki ga je imel za pasom. Dotik z obrabljenim ročajem mu je vrnil občutek varnosti. Za zdaj se mu ni bilo bati ničesar. Doktor Oberzohn ne najde drugega moža, ki bi ga postavil na Pfeifferovo mesto, bo navezan nase in ne bo mogel pogrešati uslužnosti zahrbtnih morilcev.

Ura je bila že enaist. ko je Gurthru odprl avto in prispel do vrat, ki so vodila na Oberzohnovo zemljišče.

»Torej ga nisi dobil, Gurthru?«

»Ne, gospod doktor.«

»Ne bi smel tebe poslati.«

Oberzohn je govoril nenavadno ohlevno.

»Tega človeka ni mogoče ubiti... Kača mu ne more do živca. Ko si odšel, sem zvedel, da ga je v slepčevih niši pogodila, a vendar še vedno živi. To mi je neumljivo. Dal bi ne vem kaj, da dobi nekaj kapljic njegove krvi, da jo preizkusim. Ali si poskušal z nožem?«

»Da, gospod doktor.«

Gurthru si je smel pajčolan in je z eno samo kretnjo odložil klobuk in lasuljo. Njegov naličeni in napudrani obraz je bil ves obtočen, tam, kjer je bila prej rujava lasulja, pa se je videala strjena kapljica krvi.

»Lepo! Napravil si tako, kakor si pač mogel in znal. Pojdi v svojo sobo! Marš!«

Gurthru je odšel gor po stopnicah in je dobre četrte ure strmél v svoj obraz v zrcalu, ko si je s kremom in z umazano brisačo brisal sminko z obraza.

Baš Oberzohnov pokoj se mu je zdel sumljiv. Kaj naj to pomeni? Doslej nista oba moža, ki sta mu dajala povelja, zaupala svojih načrtov ne njemu ne njegovemu mrtvemu pajdašu. Vedel je, da mora ubijati ljudi; toda kakšno vrednost so imeli papirji, ki jih je imel vzeti Washingtonu, ali zakaj je bil ta ali oni nesrečnik zapisan smrti — tega ni niti vedel niti se ni mnogo menil za to.

Njegova dolžnost je bila pokoravati se, in on je svojemu radodarnemu gospodarju v resnici služil zvesto in pošteno.

A deklica v kleti? —

Zakaj je bila zaprta? Gurthru je stikal za vzroki, toda niti eden se mu ni zdel dovolj tehten. Njegovo tuhtanje pa je bilo tudi docela odveč, kakor je imel doznati še nocoj; zakaj tisto noč se mu je doktor prvič zaupal.

Gurthru se je bil pravkar preoblekel in se je baš odpravljal v kuhinjo, ko se je pri vhodu pojavil doktor in ga poklical k sebi.

»Sedi, Gurthru! Smotko, he? Ta-le je odlična.«

Oberzohn mu je vrgel dolgo in drobno črno smotko, ki jo je Gurthru prestregel z zobmi; trik, s katerim se je on sam najbolj zabaval.

»Prišel je čas, Gurthru,« je začel doktor, »ko ti moram, nekaj zaupati.«

Segel je po smotki iste vrste, ki jo je bil dal Gurthru, in je jel puhati oblake dima v zrak.

Če je mlada žena pod policijskim nadzorstvom

Zakoni, pri katerih je med zakonci prevelika razlika v starosti, večinoma niso srečni. — Zanimiv primer, kaj se lahko zgodi, če se star panj vname in oženi.

Velika razlika v starosti se med zakonci zelo redko obnese. Navadno so taki zakoni nesrečni, kajti ljubezen, ki je v tem primeru sploh dvomljiva, se v vsakem zakonu več ali manj ohladi, če je že pred poroko hladna, kakor je pri starih samcih odnosno vdovcih ali starih devicah odnosno vdovah, ki zlezejo na stara leta znova v zakonski jarem, je verjetnost, da bo zakon srečen, še mnogo manjša. Vezi, ki vežejo take zakonce, so preslabe, da bi ju mogle držati skupaj do groba. Zakonsko življenje je poseben svet, ki se ravna po svojih zakonih. To je v bistvu niz kompromisov, obojestranskega popuščanja, uvidevnosti, samozatajevanja in potrpežljivosti. Nikjer se človek tako ne razgali, nikjer ne pridejo njegove dobre, zlasti pa slabe lastnosti tako do izraza in nikjer se njegov značaj ne preizkusi tako, kakor v zakonskem življenju. Med zakonci pridejo na dan reči, o katerih bi se kot samca sramovala govoriti.

Človeška duša je preveč podvržena raznim notranjim in zunanjim vplivom, da bi se dala zapreti v ozke meje. To velja zlasti za zakonsko življenje, v katerem pridejo do veljave vse strasti in slabe lastnosti. Zakonca morata telesno in duševno harmonizirati. Če tega ni, pride do tragedij in komedij, kakršnih je bilo na svetu že nebroj in kakršna se je pripetila te dni na Bolgarskem.

V bolgarskem mestecu Zagora se je oženil pred meseci 74letni zlatar Pehotrolni z lepo 24letno mladenko. Mož je bil bogat, in ker mu je postalo dolgčas in je na lastni koži čutil, da človeku ni dobro samemu biti, si je poiskal družico. Toda stari samci mislijo, da jim priletna ženska ne more lajšati in slajšati življenja. Zato se oženijo z mladimi in lepimi mladenkami, zlasti če so bogati, da jih lahko

izbirajo. Star panj se skoraj vedno vname za mlado bitje, pa naj bo že moški ali ženska. Ne pomisli pa, da so taki zakoni z redkimi izjemami nesrečni in da čaka onega, ki je hrepel po sreči, bridko razočaranje. Tako se je tudi naš Bolgar oženil in prepričal, da se sreča sploh, zlasti pa zakonska, z denarjem ne da kupiti. Zakon s tako veliko razliko v starosti zakoncev seveda ni mogel biti srečen, saj je ločilo moža in ženo celih 50 let. Mož se je že bližal koncu svojega življenja, dočim je žena komaj začela živeti. Mlada žena je postala kmalu melanholična in opetovano je izjavila svojim prijateljicam, da je sita življenja in da hoče izvršiti samomor. In nekega dne so jo res našli onesveščeno v spalnici. Zastrupila se je s plinom.

Zdravniki so ji sicer rešili življenje, ker še ni bila mrtva, toda veselja do življenja s starim možem ji niso mogli vrniti. Ko so jo obudili in ko se je dobro zavedla, je izjavila, da samomorilne namere noče opustiti, marveč da bo porabila prvo priliko, da nasilno pretrije nit neznesnega življenja. Mož je bil seveda ves prestrašen in kar tresel se je za njeno življenje. Razmišljal je, kaj bi storil, da prepreči samomor lepe žene, brez katere ni mogel živeti. Siromak dolgo ni mogel najti izhoda iz kočljivega položaja. Slednjič je sklenil spraviti ženo pod policijsko nadzorstvo. Najel je detektiva in mu naročil, naj vsako noč stoji pri vratih mlade žene in gleda skozi ključavnico, kaj se godi v njeni spalnici. Čim bi opazil, da je segla žena po samomorilnem orodju, bi moral planiti v spalnico in preprečiti samomor. Detektiv je seveda dobil za svoj trud bogato nagrado, ki se je pa zaljubljenemu starčku na prvi pogled dobro rentirala. Mlada žena je postala naenkrat vesela in o samomoru sploh

ni več govorila. Naenkrat je sentimentalnost izginila, blede lica je začela oblivati rdečica in nadebudna ženica je kar prekipela zdravja in veselja do življenja. Kdor je star in ima mlado ženo bo pač uganil, od kod ta nenadna izprememba.

Tudi zaljubljeni starec je kmalu spoznal bridko resnico. Nekega jutra žene dolgo ni bilo iz spalnice. Mož se je že bal, da detektiv ni dobro pazil na njo in da je morda izvršila samomor. Ves prestrašen je planil v njeno spalnico in malo je manjkalo, da ga ni zadela kap. Svojo ženo je našel v obsejmu mladega detektiva, ki je stal čez noč pred njenimi vrati in pazil, da se ne usmrti. Mladega detektiva je premagala izkušnja in segel je po prepovedanem sadu, ki se mu je kar sam ponujal. In kako bi tudi ne podlegel izkušnji, saj je moral gledati skozi ključavnico, kaj se godi v spalnici mlade žene. In kdo bi mogel mladi ženi zameriti, da je tudi ona pogledala skozi luknjico in opazila pred vrati najboljši lek proti melanholiji? Varani mož je seveda besnel, toda to mu ni nič pomagalo, kajti detektiv je bil mlad in za nameček je starčka še pošteno premikal. Pa tudi s tem se ni bil zadovoljen. Ovadil je namreč starca, češ, da ga je napadel kot uradno osebo in da mora biti strogo kaznovan. Policijski ravnatelj se je bal javnega škandala in je vrgel ovadbo v koš. Zaljubljeni starec bo pa moral odslej sam stražiti svojo podjetno ženo.

Dobro je mislil.

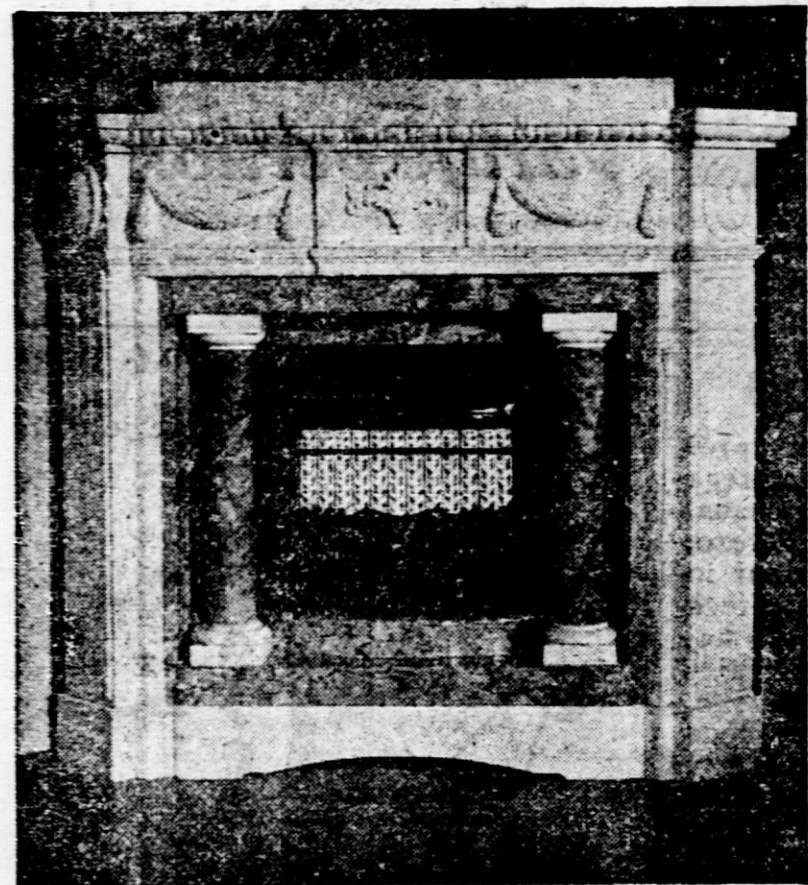
Neki gospod je poslal dami po postrežku lep šopek. Postrežek se kmalu vrne in gospod ga vpraša:

— Ali vas je dama vprašala, kdo vam je dal cvetje?

— Da! Vprašala me je, če me pošilja gospod z zelo dolgim in neumnim obrazom.

— No, in vi ste to zanikali?

— Se razume, izdati vas vendar nisem hotel!

Najnoviši kamin za salon

Ustanovljeno 1860

Kamnoseška industrija

ALOJZIJ VODNIK

LJUBLJANA

poleg gl. kolodvora.

Cerkvena umetna dela:

altarij, prižnice, obhajalne mize itd.

Marmornate plošče

za mobilije, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, stopnišča in veže v vseh barvah.

Nagrobni spomeniki,

mavzoleji, rodbinske grobnice, kaple.

Marmornati kamni

za salone in elegantna stanovanja.

Kameniti lišaji za kuhinje

Čudovito nizke cene

Izbira velika. — DVOKOLESA nova od Din 1000 — naprej. SIVALNI STROJI od Din 1400 — naprej. OTROŠKI VOZIKI od Din 240 — MOTORJI prav po cen. — Pred nakupom si ogledajte zalogo. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco — pri »TRIBUNA«. F. B. L., Ljubljana. Karlovška c. št. 4. 126L

Maline

kupi vse množine

„ALKO“

družba z o. z.

Ljubljana-Kolizej

Bolniški voz

kupim. Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 1456

Zastoj stanovanje

zračno, mirno, dam pohištvenega mizarstva zmožnemu, ki ima mizarstvo opremo (orodje). Naslov v upravi lista. 1454

Prodajalka

izurjena v mešani trgovini, išče službo, evn. gre tudi za blagajničarko. Dopise na upravo lista pod »Dežela/1173.

Ni zdravja brez dobre prebave!

Ali čutite pritisk in napetost v želodcu po jedi, kisel okus v ustih? Ali trpite na zaprtosti omotičnosti in pomanjkanju spanja? Ali vas muči glavobol, bolečine v želodcu in dimljah? Ali imate izpuščaje, mozolje, nastale zaradi slabe prebave? — Priporočamo se tudi vi da preizkusite zdravilni specialitet »FIGOL« velikiš ureja prebavo in vam vrača zdravje. »FIGOL« se dobiva po vseh lekarnah. Izdeluje ga pa in razpošilja po pošti s povzetjem z navodilom vred lekarna dr. Z. SEMELIČ Dubrovnik 2

Izvirni zabojček s 3 steklenicami 105 Din. z 8 steklenicami 245 Din. Ena steklenica z omotom in poštino 40 — Din.

Številne zahvalnice o uspešnem delovanju FIGOL. — d. spevaio dnevne.

Zahvala.

Povodom prerane smrti našega dragega očeta ozir. tasta, starega očeta itd., gospoda

Josipa Königa

mestnega stavbenika

nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da se tem potom prav iskreno zahvaljujemo za vse posete v njegovi bolezni, posebno g. Antonu Koserju, nadalje vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov in vsem, ki so ga spremlili na njegovi poslednji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala sredo, dne 15. t. m. ob 8. uri jutraj v farni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1928.

Žalujoči ostali.

Radioaparati gratis!

Nemška razpošiljalna tvrdka odda interesentom v reklamne svrhe in v nadaljnjo priporočilo v Jugoslaviji večje število svojih prvostolnih sprejemnih radio-aparatov (do 4 luči) v last.

Nobene obveznosti niso s tem združene. Male stroške (poština, zavoj itd. itd.) mora plačati prejemnik.

Interesenti naj se z dopisnico z natančnim in razločno pisanim naslovom obrnejo na

Radorazpošiljalnico E. Gräb & C. Rottloff, odd. X.

Berlin N. 4, Gartenstr. 100

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, viz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in kaso menic ter nakazila v tu- in doma zemstvo safe - banke itd. itd. Razpisne: Kredit, Ljubljana - Telefon 2040 2452 2548 Interurban 2706 2800